

**«ԱՍԻԱԿԱՆ ՋԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՎՈՂ
ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ և ՋՐԱՅԵՌԱՑՄԱՆ ՍԵԿՏՈՐԻ» ԾՐԱԳԻՐ-
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ**

**ՀՀ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԵՎ ՋՐԱՅԵՌԱՑՄԱՆ
ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ**

**ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԵՎ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ
I ՓՈՒԼ**

V ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՆԹԱԾՐԱԳԻՐ

**ՀՀ Տավուշի մարզի Դիլիջան քաղաքի, Բագրատաշեն, Պտղալան,
Ջորական և Բերդալան գյուղերի
ջրամատակարարման համակարգերի բարելավում**

ՀՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԶՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ
«ՀԱՅԶՐՄՈՒՂԿՈՅՈՒՂԻ» ՓԲԸ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԻԾ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՎՈՂ ԶՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ և
ԶՐԱՅԵՌԱՑՄԱՆ ՍԵԿՏՈՐԻ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ

**ԵՆԹԱԾՐԱԳԻՐ V – ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶԻ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ
ԶՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ
ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ**

Պայմանագիր L2860 - ICB - 1- 05

**Հաշվետվություն. Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցման
վերլուծություն (1 փուլ)**

Ծրագրի ղեկավար

Վ. Հովասապիյան

ՀԳՇՆ ՍՊԸ, նախագծի գլխավոր ինժեներ

Ա.Խաչատուրյան

Հասարակայնության հետ կապերի փորձագետ

Հ. Ասլանյան

Երևան,
Մարտ 2015թ

ՋԻՆՋ ՍՊԸ

Բովանդակություն

<i>Սոցիոլոգիական հետազոտություն</i>	5
1.1 Ենթաժրագրի տարածքում բնակչության սոցիալ-ժողովրդագրական նկարագիրը	5
1.2 Հարցման մեթոդը և ընտրանքը	5
1.3 Հարցվածների սեռատարիքային կազմը և տնային տնտեսությունների բնութագիրը....	6
1.4 Տնային տնտեսությունների եկամտի հիմնական աղբյուրները.....	7
1.5 Տնային տնտեսություններում սանիտարական պայմանների առկայությունը	8
1.6 Ջրամատակարարման առկա իրավիճակի գնահատում	8
1.6.1 Տնային տնտեսությունների խմելու ջրից օգտվելու ձևերը	8
1.6.2 Տնային տնտեսությունների միջին օրական ջրամատակարարման տևողությունը	9
1.6.3 Բավարարվածությունը ջրամատակարարման տևողությունից և որակից	10
1.7 Խմելու ջրի հետ կապված հիվանդությունները.....	12
1.8 Կանանց հիմնախնդիրները, կապված ջրամատակարարման հետ	14
1.8.1 Տնային տնտեսություններում խմելու ջրի ապահովումը.....	14
1.8.2 Խմելու ջրի օգտագործման հիմնական նպատակները	16
1.9 Օգտագործված ջրի դիմաց վճարումները	16
1.9.1 Օգտագործված ջրի վարձի վճարման հաճախականությունը	16
1.9.2 Օգտագործված ջրի վարձի չափը	17
1.9.3 Կոմունալ ծառայությունների համար վճարումները.....	18
1.10 Օգտագործված ջրաքանակի հաշվառման համակարգի նկատմամբ վերաբերմունքը	19
1.11 ՀՋԿ ՓԲԸ բաժանորդների սպասարկման բարելավմանն ու աջակցությանն ուղղված գործունեությունից տեղեկացվածություն և համագործակցություն ՀՋԿ-ի հետ	20
1.11.1 ՀՋԿ ՓԲԸ բաժանորդների տեղեկացվածությունը սպասարկման բարելավման աջակցության գործունեությունից	20
1.11.2 Համագործակցություն ՀՋԿ ՓԲԸ-ի հետ	20
1.12 Սոցիոլոգիական գենդերային հարցումների վերլուծության արդյունքները.....	21
<i>Հավելված 1. Սոցիոլոգիական հարցման հարցաթերթիկ</i>	22
<i>Հավելված 2. Նկարներ սոցիոլոգիական և գենդերային հարցումների, քննարկումների</i>	25

Աղյուսակների ցանկ

Աղյուսակ 1. Համայնքների ժողովրդագրական տվյալները և ՏՏ-ների հարցման ընտրանքը ..	6
Աղյուսակ 2. Հարցվողների սեռատարիքային կազմ.....	6
Աղյուսակ 3. Խմելու ջրից օգտվելու ձևերը.....	9
Աղյուսակ 4. Ջրամատակարարման տևողությունը	9
Աղյուսակ 5. Ջրամատակարարման ժամերն ու տևողությունը	11
Աղյուսակ 6. Ջրի որակը	11
Աղյուսակ 7. Ջրի որակի գնահատականը	12
Աղյուսակ 8. Ջրի միջոցով փոխանցվող հիվանդություններ	13
Աղյուսակ 9. Խմելու ջրի ապահովվածությունն ըստ համայնքների	14
Աղյուսակ 10. Ջրի բացակայության խնդիրներ	15
Աղյուսակ 11. Ջրի մատչելիությունը	16
Աղյուսակ 12. Ջրի օգտագործման նպատակները	16
Աղյուսակ 13. Ջրի վարձավճարումը	17
Աղյուսակ 14. Ջրի դիմաց վճարումները	17
Աղյուսակ 15. Ջրաչափ չունեցող ՏՏ-ների վերաբերմունքը նոր ջրաչափերի տեղադրմանն ու ծառայության բարելավմանը	20
Աղյուսակ 16. ՀԶԿ ՓԲԸ-ի վերաբերյալ տեղեկացվածությունը.....	20
Աղյուսակ 17. ՀԶԿ ՓԲԸ-ի հետ համագործակցությունը.....	21
Աղյուսակ 18. ՀԶԿ ՓԲԸ-ի հետ հետագա համագործակցությունը.....	21

Գրաֆիկների ցանկ

Գրաֆիկ 1	7
Գրաֆիկ 2	7
Գրաֆիկ 3	11
Գրաֆիկ 4	14
Գրաֆիկ 5	17
Գրաֆիկ 6	18
Գրաֆիկ 7	19

Սոցիոլոգիական հետազոտություն

1.1 Ենթաժրագրի տարածքում բնակչության սոցիալ-ժողովրդագրական նկարագիրը

Ենթաժրագրում ընդգրկված են Տավուշի մարզի Դիլիջան քաղաքային և Բագրատաշեն, Պտղավան, Ջորական և Բերդավան գյուղական համայնքները:

2014թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ ծրագրում ընդգրկված Տավուշի մարզի ենթաժրագրի տարածքի մշտական բնակչության թվաքանակը կազմում է 26495 մարդ¹, որից 13211-ը կանայք են: Տավուշի մարզի ծրագրային տարածքում տնային տնտեսությունների (այսուհետև՝ ՏՏ) թիվը 5905 է: Տվյալ տարածքում դիտարկվում են բնական աճի միտումներ, մասնավորապես 2013թ. տվյալներով ծնունդների թիվը 91 մարդով գերազանցել է մահվան դեպքերին: Ծնվածների թվաքանակը կազմել է 315 մարդ, իսկ մահացածները՝ 224 մարդ:

1.2 Հարցման մեթոդը և ընտրանքը

Հետազոտության համար կիրառվել է պատահական ընտրանքի ձևը, որի միջոցով գլխավոր համակցությունից ընտրանքում ապահովվել է յուրաքանչյուր ՏՏ-ան ընդգրկման համար հավասար հնարավորություն: Ելնելով այդ սկզբունքից՝ 5 համայնքների 5905 ՏՏ-ների² հարցման ընտրանքը կազմել է 60 ՏՏ: Ընտրանքի մեջ ընդգրկվել են միայն այն ՏՏ-ները, որոնք տվյալ ենթաժրագրի իրականացման արդյունքում կհանդիսանան ուղղակի շահառուներ: ՏՏ-ների շրջանում տվյալները հավաքվել են հատուկ մշակված հարցաթերթիկի միջոցով: Հարցաթերթիկը կցվում է [Հավելված 1](#)-ում: Հարցումներն իրականացվել են հարցազրույցի եղանակով: Կիրառվել է հետազոտության և վերլուծության քանակական մեթոդներ:

Ընտրանքի մեթոդը.

ա/. տնային տնտեսություններ. Առաջին փուլում ընտրվել են ենթաժրագրի յուրաքանչյուր համայնքի այն ՏՏ-ները, որոնք տվյալ պահին հանդիսացել են ՀԶԿ ՓԲԸ-ի բաժանորդ և/կամ պոտենցիալ շահառու են լինելու ծրագրի իրականացման արդյունքում: Հետագա փուլում հետազոտվող ՏՏ-ների հաջորդական ընտրությունը կատարվել է համայնքների քարտեզների հիման վրա:

բ/. հարցվողներ /ռեսպոնդենտներ. հարցումներ անցկացվել են յուրաքանչյուր ընտրված ՏՏ-ում 18 տարին լրացած այն անդամի հետ, ով առավել տեղյակ է եղել ջրամատակարարման, ջրի որակի, պահաջարկի, կոմունալ ծառայությունների և այլ հարցերի մասին:

Կոտայքի մարզի ենթաժրագրում ընդգրկված համայնքների ժողովրդագրական տվյալները և ՏՏ-ների հարցման ընտրանքը ներկայացված են [Աղյուսակ 1](#)-ում:

¹ Ներկայացված ժողովրդագրական տվյալները տրամադրվել են քաղաքային և գյուղական համայնքների ղեկավարների կողմից:

² Ենթաժրագրի համայնքներից միայն Պտղավանն է, որի բոլոր բնակիչները (100%) կհանդիսանան ուղղակի շահառուներ, մյուս համայնքներում միայն որոշ թաղամասերում են աշխատանքներ կատարվելու, և ոչ բոլոր ՏՏ-ներն են հանդիսանալու ուղղակի շահառու:

Աղյուսակ 1. Համայնքների ժողովրդագրական տվյալները և SS-ների հարցման ընտրանքը

	Համայնք	SS-ներ	Բնակչությունը	Կին	Հարցման ընտրանքը
1	ք.Դիլիջան	3505	17700	9027	25
2	գ.Բագրատաշեն	836	3200	1448	8
3	գ.Պտղավան	310	1080	491	10
4	գ.Ջորական	354	1050	645	9
5	գ.Բերդավան	900	3465	1600	8
Ընդհանուր		5905	26495	13211	60

1.3 Հարցվածների սեռատարիքային կազմը և տնային տնտեսությունների բնութագիրը

SS-ներում հարցման մասնակիցների 31.7%-ը տղամարդիկ են, 68.3%-ը՝ կանայք: Կանանց թվաքանակի գերակշռությունը հարցվող տղամարդկանց թվի նկատմամբ կարելի է բացատրել հարցման պահին տղամարդկանց զբաղվածության և այլ պատճառներով նրանց բացակայության հանգամանքներով: Նշենք նաև, որ կանայք կենցաղի և սանիտարահիգիենիկ կարիքների հետ կապված հարցերում ավելի հաճախ են առնչվում խմելու ջրի խնդիրների հետ: Սեռատարիքային կազմը ներկայացված է ստորև [Աղյուսակ 2](#)-ում:

Աղյուսակ 2. Հարցվողների սեռատարիքային կազմ

Սեռ	Տարիք								Ընդամենը	
	18-25		26-40		41-60		60-և ավելի			
Արական	0	0%	3	17.6%	8	27.6%	8	61.5%	19	31.7%
Իգական	1	100%	14	82.4%	21	72.4%	5	38.5%	41	68.3%
Ընդամենը	1	1.7%	17	28.3%	29	48.3%	13	21.7%	60	100%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

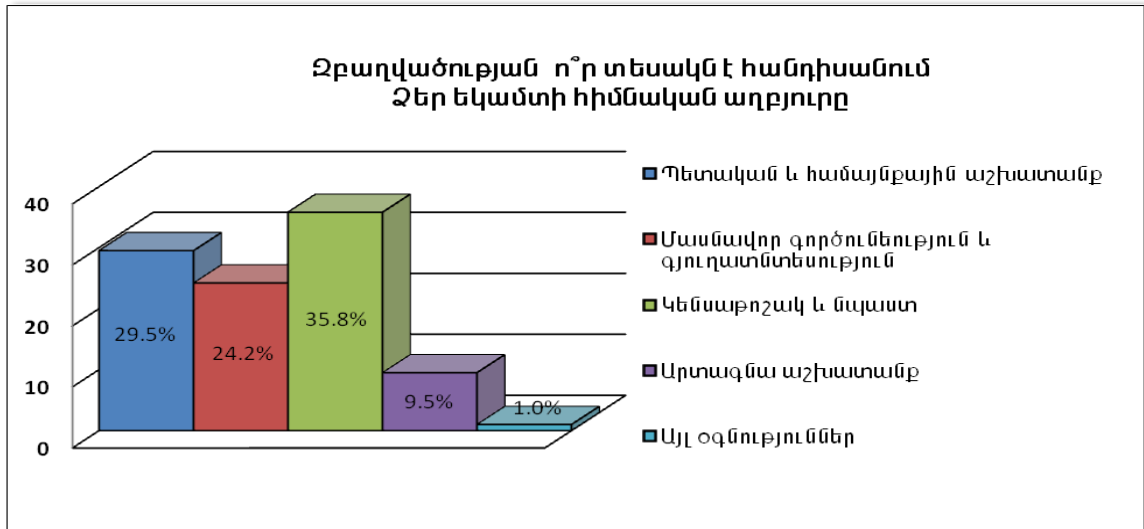
Հետազոտության ընտրանքում ընդգրկված 60 SS-ների անդամների թվաքանակը կազմել է 245 մարդ, որից 39.6%-ը կանայք են, 38.0%-ը՝ տղամարդիկ, իսկ 22.4%-ը՝ մինչև 18 տարեկան անչափահասներ: Այսինքն՝ ընտրանքում ընդգրկված SS-ներից յուրաքանչյուրում միջին հաշվով առկա է 0.92 անչափահաս, իսկ չափահասների շրջանում կանայք կազմել են 51.1%: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ հարցմանը մասնակցած SS-ների 48.3%-ում երեխաներ (մինչև 18 տարեկան անչափահասներ) չկային: Ընտրանքում ընդգրկված ընտանիքների անդամների թիվը միջինում կազմել է 4.08 մարդ: Երեխա ունեցող ընտանիքներում երեխաների միջին թիվը կազմել է 1.94:

Հարցվողներին ուղղված զբաղվածության բնույթի հարցերը ցույց են տալիս, որ նրանց 18.3%-ը պետական/համայնքային աշխատողներ են, 8.3%-ը՝ մասնավոր գործունեություն են ծավալում, 15.0%-ը զբաղված է այգեգործությամբ, հողագործությամբ և անասնապահությամբ, 41.7%-ը տնային տնտեսուհիներ են, 16.7%-ը՝ թոշակառուներ, 5.0%-ը՝ գործազուրկներ:

1.4 Տնային տնտեսությունների եկամտի հիմնական աղբյուրները

Հարցմանը մասնակցած ՏՏ-ների 29.5%-ը որպես եկամտի աղբյուր համարել են պետական և համայնքային աշխատանքի դիմաց վարձատրությունը, 24.2%-ը՝ մասնավոր գործունեությունից և գյուղատնտեսությունից ստացված եկամուտները, 35.8%-ը՝ կենսաթոշակը և նպաստները, 9.5%-ն՝ արտագնա աշխատանքից ստացված եկամուտները և 1.0%-այլ/օգնություն հարազատներից: Հարցվողների ընտանիքների հիմնական եկամտի աղբյուրը ներկայացված է տեսնել [Գրաֆիկ 1](#)-ում:

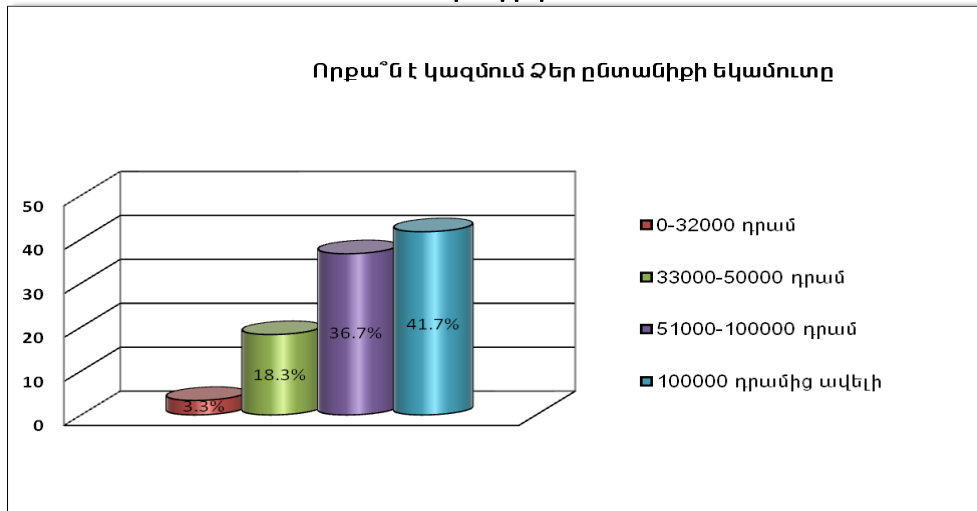
Գրաֆիկ 1

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Հարցման մասնակիցների շրջանում հավաքված տվյալները հնարավորություն են տալիս մոտավոր պատկերացում կազմելու ՏՏ-ների միջին ամսական եկամուտների մասին: Տնտեսությունների 3.3%-ի միջին ամսական եկամուտը կազմել է մինչև 32հազ. դրամ, 18.3%-ը՝ 33-50հազ.դրամ, 36.7%-ը՝ 51-100հազ.դրամ, 41.7%-ը՝ 100հազ.դրամից բարձր: Հարցվողների ընտանիքների մոտավոր միջին ամսական եկամուտների չափի մասին կարելի է տեսնել [Գրաֆիկ 2](#)-ում:

Գրաֆիկ 2

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

1.5 Տնային տնտեսություններում սանիտարական պայմանների առկայությունը

Ենթաժրագրում ընդգրկված համայնքների ՏՏ-ների 35.0%-ում առկա է ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ՝ Դիլիջան քաղաքային համայնքում: Ընդ որում կենտրոնացված կոյուղու համակարգին միացված է Դիլիջանի հարցման մասնակիցների ՏՏ-ների 84.0%-ը: Բագրատաշեն, Պտղավան, Ջորական և Բերդավան գյուղական համայնքները չունեն կենտրոնացված կոյուղու համակարգ:

Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 28.0%-ում, Բագրատաշեն և Բերդավան գյուղական համայնքների 100%-ում, Պտղավանի՝ 80.0%-ում և Ջորականի՝ 66.6%-ում բնակիչներն օգտվում են բակային զուգարաններից կամ ունեն սանհանգույցներ, որոնք միացված են սեփական տարածքում կառուցված կեղտաջրերի հավաքման ոչ սեպտիկ հորերին: Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցման մասնակիցների ՏՏ-ների 80.0%-ում, Բագրատաշեն և Բերդավան գյուղական համայնքների 12.5%-ում, Պտղավանի՝ 40%-ում և Ջորականի՝ 44.4%-ում բնակիչների զուգարանները գտնվում են բնակարանում կամ տան ներսում:

Ըստ սանիտարական պայմանների առկայության՝ ՏՏ-ների 100%-ն ունի զուգարան: Հարցման արդյունքների համաձայն՝ հարցվողների ՏՏ-ների 61.7%-ի զուգարանները գտնվում են դրսում/տան բակում, 50.0%-ի զուգարանները գտնվում են բնակարանում կամ տան ներսում, ընդ որում ՏՏ-ների 11.7%-ն ունեն զուգարաններ և՛ տան ներսում, և՛ բակում:

1.6 Ջրամատակարարման առկա իրավիճակի գնահատում

1.6.1 Տնային տնտեսությունների խմելու ջրից օգտվելու ձևերը

Համաձայն հետազոտության արդյունքների՝ ջրամատակարարման համակարգից տնային միացման ձևով խմելու ջրից օգտվում էր ենթաժրագրի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 61.7%-ը, բակային ծորակից՝ 26.6%-ը, սեփական ջրհորից՝ 1.7%-ը, հասարակական աղբյուրից՝ 10.0%-ը: Բացի խմելու ջրից օգտվելու նշված ձևերից, ՏՏ-ների 16.7%-ը օգտվում էր նաև բակային ծորակից, հասարակական աղբյուրից՝ 28.3%-ը, աշխատանքի վայրից՝ 1.7%-ը, խմելու և կերակուր պատրաստելու համար ջուրը գնում են ՏՏ-ների 26.7%-ը:

Ջրամատակարարումն անհատական տնային միացմամբ հասանելի է Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 92.0%-ին, Բերդավան գյուղական համայնքի 50.0%-ին, Պտղավանի՝ 40.0%-ին, Բագրատաշենի՝ 37.5%-ին և Ջորականի՝ 33.3%-ին:

Բակային ծորակներից օգտվում էր Պտղավան գյուղական համայնքի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 90.0%-ը, Բագրատաշենի և Բերդավանի՝ 75.0%-ը, Ջորականի՝ 33.3%-ը և Դիլիջան քաղաքային համայնքի՝ 8.0%-ը:

Սեփական ջրհորից օգտվում էր Ջորական գյուղական համայնքի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 11.1%-ը:

Կենտրոնացված ջրամատակարարման բացակայության, ընդհատումների (ժամային գրաֆիկի դեպքերում), խափանումների և այլ պատճառներից ելնելով Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 28.0%-ը, Ջորական գյուղական համայնքի 66.7%-ը, Պտղավանի՝ 50.0%-ը, Բերդավանի՝ 37.5%-ը և Բագրատաշեն 25.0%-ը օգտվում են հասարակական աղբյուրներից:

Ջուր գնում են Բագրատաշեն և Պտղավան գյուղական համայնքների հարցման մասնակից ՏՏ-ների 50.0%-ը, Բերդավանի՝ 37.5%-ը, Ջորականի՝ 22.2%-ը և Դիլիջան քաղաքային համայնքի՝ 8.0%-ը:

Առանձին համայնքների ՏՏ-ների խմելու ջրից օգտվելու ձևերը ներկայացված են Աղյուսակ 3-ում:

Աղյուսակ 3. Խմելու ջրից օգտվելու ձևերը

	Համայնք	տնային միացում	բակային ծորակ	սեփական ջրհոր	հասարակական ջրհոր/աղբյուր	ջուրը գնում են
1	ք.Դիլիջան	92.0%	8.0%		28.0%	8.0%
2	գ.Բագրատաշեն	37.5%	75.0%		25.0%	50.0%
3	գ.Պտղավան	40.0%	90.0%		60.0%	50.0%
4	գ.Ջորական	33.3%	33.3%	11.1%	66.7%	22.2%
5	գ.Բերդավան	50.0%	75.0%		37.5%	37.5%
Ընդհանուր		61.7%	43.3%	1.7%	40.0%	26.7%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

1.6.2 Տնային տնտեսությունների միջին օրական ջրամատակարարման տևողությունը

Ըստ հետազոտության տվյալների՝ ամռան ամիսներին ծրագրի տարածքի ՏՏ-ների 16.7%-ն ունեցել է միջին օրական ջրամատակարարում մինչև 4ժամ տևողությամբ, 5.0%-ը՝ 5-11ժամ, 1.6%-ը՝ 12-23ժամ, 15.0%-ն ունեցել է շուրջօրյա՝ 24ժամ: Հարցման մասնակիցների 40.0%-ը նշել է, որ ունեցել է անկանոն ջրամատակարարում, իսկ 21.7%-ի պարագայում ջրամատակարարումը բոլորովին բացակայել է:

Հետազոտության արդյունքները ցույց են տալիս, որ ջրամատակարարման այդ պատկերը մի փոքր փոխվում է ձմռան ամիսներին: Համայնքների հարցվածների 15.0%-ն իրենց ՏՏ-ներում ունեցել են ջրամատակարարում մինչև 4ժամ տևողությամբ, 10.0%-ը՝ 5-11ժամ, 1.7%-ը՝ 12-23ժամ, 13.3%-ը՝ 24ժամ, 38.3%-ն՝անկանոն ջրամատակարարում, իսկ 21.7%-ը նշել է, որ ջրամատակարարումը բոլորովին բացակայել է:

Ենթածրագրի համայնքների ՏՏ-ներում միջին օրական ջրամատակարարման տևողությունը ամռան և ձմեռվա ամիսներին ներկայացված են Աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ 4. Ջրամատակարարման տևողությունը

	Համայնք	Ամռային ամիսներին, տոկոսներով					Ձմեռային ամիսներին, տոկոսներով				
		0-4 ժամ	5-11 ժամ	12-23 ժամ	24 ժամ	այլ/անկանոն, առանց ջրամատ.	0-4 ժամ	5-11 ժամ	12-23 ժամ	24 ժամ	այլ/անկանոն, առանց ջրամատ.
1	ք.Դիլիջան	32.0	12.0	4.0	32.0	20.0	20.0	20.0	4.0	28.0	28.0
2	գ.Բագրատաշեն	25.0				75.0	25.0				75.0
3	գ.Պտղավան					100					100
4	գ.Ջորական				11.1	88.9				11.1	88.9
5	գ.Բերդավան					100	25.0	12.5			62.5
Ընդհանուր		16.7	5.0	1.6	15.0	61.7	15.0	10.0	1.7	13.3	60.0

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Ըստ առանձին համայնքների, հարցման մասնակից SS-ների միջին օրական ջրամատակարարման տևողությունը ժամային խմբավորումներով ամառային և ձմեռային ամիսների համար պարզ երևում է Աղյուսակ 4-ում: Ջրամատակարարման տևողությունը առանձին համայնքներում այլ կերպ հետևյալ պատկերն ունի.

- **Դիլիջան** համայնքում ամռան ամիսներին SS-ների 16.0%-ն ունեցել է անկանոն ջրամատակարարում՝ մինչև 4 ժամ տևողությամբ: Ձմռան ամիսներին՝ 24.0%-ն է ունեցել անկանոն ջրամատակարարում: Օրերով ջրերը սառչում են, անջատումները շատ են լինում: Ամռան և ձմռան ամիսներին ջրամատակարարում չի ունեցել SS-ների 4.0%-ը:
- **Բագրատաշեն** համայնքում ամռան և ձմռան ամիսներին 62.5%-ում ջրամատակարարումն իրականացվել է հիմնականում գրաֆիկով՝ 2-4օրը մեկ մինչև 3 ժամ տևողությամբ: Ամռան և ձմռան ամիսներին SS-ների 12.5%-ը ջրամատակարարում չի ունեցել:
- **Պտղավան** համայնքում ամռան և ձմռան ամիսներին SS-ների 100%-ում ջրամատակարարումն իրականացվել է գրաֆիկով՝ շաբաթը 2 կամ 3 օր 2-4 ժամ տևողությամբ:
- **Ջորական** համայնքում ամռան և ձմռան ամիսներին SS-ների 88.9%-ը ջրամատակարարում չի ունեցել:
- **Բերդավան** համայնքում ամռան ամիսներին SS-ների 62.5%-ն ունեցել է անկանոն ջրամատակարարում՝ 2-3օրը մեկ մինչև 2 ժամ տևողությամբ: Ամռան և ձմռան ամիսներին 37.5%-ը չի ունեցել ջրամատակարարում:

Ենթաժրագրում ընդգրկված համայնքներում ջրամատակարարման ներքին ցանցն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն քայքայված վիճակում է գտնվում: Այդ պատճառով հաճախ վթարներ են տեղի ունենում, ջրամատակարարումն անկանոն, ընդհատումներով է իրականացվում: Ամռան ամիսներին ջրամատակարարումն ավելի վատ է կատարվում, օրերով ջուր չեն ստանում: Ձմռան ամիսներին SS-ներից շատերում ջուրը սառչում է: Այդ պատկերը հստակորեն երևում է Աղյուսակ 4-ում:

1.6.3 Բավարարվածությունը ջրամատակարարման տևողությունից և որակից

Ծրագրում ընդգրկված համայնքների SS-ների շրջանում կատարված հարցումից կարելի է եզրակացնել, որ հարցվողների 18.3%-ը գոհ է ամառային ամիսներին ջրամատակարարման ժամերից և տևողությունից, 80.0%-ը բավարարված չէ, իսկ 1.7%-ը դժվարացել է պատասխանել: **Ձմեռային ամիսներին** ջրամատակարարման ժամերից և տևողությունից գոհ է հարցվողների 20.0%-ը, բավարարված չէ 76.7%-ը, իսկ 3.3%-ը դժվարացել է պատասխանել:

SS-ների բավարարվածությունը ջրամատակարարման ժամերից և տևողությունից տոկոսային արտահայտությամբ ներկայացված է

Աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5. Ջրամատակարարման ժամերն ու տևողությունը

	Արդյո՞ք Ձեզ բավարարում են ջրամատակարարման ժամերն ու տևողությունը		
	Այո	Ոչ	դժվարանում եմ պատասխանել
Ամառային ամիսներին	18.3%	80.0%	1.7%
բ.Դիլիջան	36.0%	60.0%	4.0%
գ.Բագրատաշեն	12.5%	87.5%	
գ.Պտղավան	18.3%	80.0%	1.7%
գ.Ջորական	11.1%	88.9%	
գ.Բերդավան		100%	
Ձմեռային ամիսներին	20.0%	76.7%	3.3%
բ.Դիլիջան	36.0%	60.0%	4.0%
գ.Բագրատաշեն	12.5%	87.5%	
գ.Պտղավան	20.0%	76.7%	3.3%
գ.Ջորական	11.1%	88.9%	
գ.Բերդավան	12.5%	75.0%	12.5%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Ինչ վերաբերում է մատակարարվող ջրի որակին տված գնահատականներին, ապա հարցվածների 5.0%-ը գնահատել է լավ՝ 4-5 ցուցանիշով: Հարցվածների 71.7%-ն իր դժգոհությունն է արտահայտել և այն գնահատել է վատ՝ 1-2 ցուցանիշ: Ըստ նրանց, մատակարարված ջուրը կեղտոտ է, ունի համ, հոտ: Անձրևից հետո խողովակներով պղտոր ջուր է գալիս, որը հնարավոր չէ խմել:

Հարցվածների 8.3%-ը՝ գնահատելով միջին՝ 3, ըստ էության նրանց բավարարել է մատակարարված ջրի որակը: Հարցվողների 15.0%-ը դժվարացել է պատասխանել:

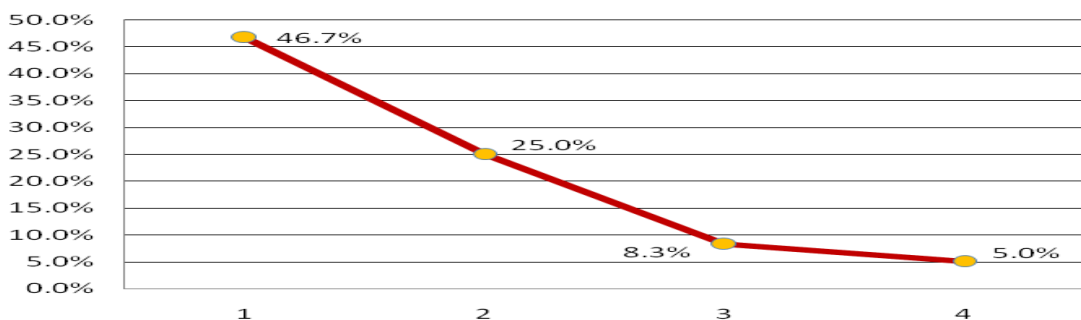
SS-ներին մատակարարված ջրի որակի գնահատականները տոկոսային արտահայտությամբ ներկայացված են [Աղյուսակ 6](#)-ում, իսկ գրաֆիկական պատկերը՝ [Գրաֆիկ 3](#)-ում :

Աղյուսակ 6. Ջրի որակը

Մատակարարվող ջրի որակի ցուցանիշ՝ 1-ը ամենացածրն է, 5-ը՝ ամենաբարձրը					դժվարանում եմ պատասխանել
1	2	3	4	5	
46.7%	25.0%	8.3%	5.0%	0%	15.0%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Գրաֆիկ 3
Մատակարարվող ջրի որակը (1-շատ վատ, 4-լավ)

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Եթե ՏՏ-ներին մատակարարված ջրի որակը գնահատելու լինենք որպես վատ՝ 1-2, բավարար՝ 3, լավ՝ 4-5 ցուցանիշներով, ապա ըստ համայնքների հարցվածների գնահատականի կստացվի հետևյալ պատկերը (ներկայացված Աղյուսակ 7-ում):

Աղյուսակ 7. Ջրի որակի գնահատականը

	Համայնք	Հարցվածների գնահատականը, տոկոսներով			
		վատ 1-2	բավարար 3	լավ 4-5	դժվարանում են պատասխանել/չկա պատասխան
1	ք.Դիլիջան	68.0	16.0	4.0	12.0
2	գ.Բագրատաշեն	87.5		12.5	
3	գ.Պտղավան	100			
4	գ.Ջորական	22.2	11.1	11.1	55.6
5	գ.Բերդավան	87.5			12.5
Ընդհանուր ենթաձրագրում		71.7	8.3	5.0	15.0

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Վատ գնահատականին ավելի շատ արժանացրել են Պտղավան գյուղական համայնքի հարցվածների 100%-ը, Բագրատաշենի և Բերդավանի՝ 87.5%-ը, Ջորականի՝ 22.2%-ը, Դիլիջան քաղաքային համայնքի՝ 68.0%-ը: Ջորական գյուղական համայնքի հարցվածների 55.6%-ը և Բերդավանի՝ 12.5%-ը չեն պատասխանել որակի գնահատման հարցին, քանի որ այդ հարցվածների ՏՏ-ները ընդհանրապես ջրամատակարարում չեն ստացել:

Համայնքների հարցման մասնակիցներից նշել են.

ք.Դիլիջան - «կեղտոտ ջուր է գալիս՝ նստվածք, որդ, համ, հոտ: Մաքրվելու համար ֆիլտր է դրած», «անձրևաջուր ոնց որ լինի, ժանգ, ավազ, տիղմ, համ, հոտ», «պատահում է լվացքի մեքենան էլ չենք աշխատացնում ջրի շատ վատ որակի պատճառով», «անձրևների ժամանակ ջուրը բոլորովին չի օգտագործվում», «խմելու համար պիտանի չէ, օգտագործում ենք միայն կենցաղային նպատակների համար»:

գ.Բագրատաշեն - «շատ վատ որակի ջուր է գալիս՝ նստվածք, հոտ», «ամեն բան ջրի հետ գալիս է», «գտիչով մաքրում ենք ջուրը խմելու համար», «եռացնում ենք՝ փրփրում է, նստվածք է առաջանում»:

գ.Պտղավան - «նստվածք, ավազ, համ, հոտ», «Կրային ջուր է գալիս», «խմելու ընդհանրապես ենթակա չէ»:

գ.Ջորական - «կրային ջուր է, համ է գալիս»:

գ.Բերդավան - «վատ որակի ջուր է գալիս՝ ուժեղ նստվածք, ժանգ, ավազ», «ջրից վատ համ, հոտ է գալիս»:

1.7 Խմելու ջրի հետ կապված հիվանդությունները

Հարցվածների շրջանում մտահոգության տեղիք են տալիս ջրի վատ որակի և դրա միջոցով փոխանցվող հիվանդությունների հարցերը: Ուսումնասիրվել է «Վերջին տարիներին Ձեր ընտանիքում եղե՞լ են արդյոք ջրի միջոցով փոխանցվող հիվանդությունների գրանցման դեպքեր» հարցի պատասխանները:

Հարցվածների 18.3%-ի ընտանիքներում պատահել են աղեստամոքսային հիվանդություններ, սակայն դրա միակ պատճառը խմելու ջուրն է թե ոչ, հնարավոր չէ պարզել: Հարցվածների ՏՏ-ների 81.7%-ում՝ հիվանդություններ չեն գրանցվել:

Ջրի միջոցով փոխանցվող հիվանդությունների առաջացման դեպքերն, ըստ առանձին համայնքների հարցվածների, ներկայացված է Աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ 8. Ջրի միջոցով փոխանցվող հիվանդություններ

	Համայնք	Հարցվածների ընտանիքում ջրի միջոցով փոխանցվող հիվանդությունների դեպքեր, տոկոսներով		
		եղել են	չեն եղել	դժվարանում են պատասխանել
1	ք.Դիլիջան	16.0	84.0	
2	գ.Բագրատաշեն	25.0	75.0	
3	գ.Պտղավան	30.0	70.0	
4	գ.Ջորական		100	
5	գ.Բերդավան	25.0	75.0	
Ընդհանուր ենթաձրագրում		18.3	81.7	-

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Հարցվածների շրջանում ջրի միջոցով փոխանցվող հիվանդությունների դեպքերն ավելի շատ առաջացել են Պտղավան գյուղական համայնքի ՏՏ-ների 30.0%-ում, Բագրատաշենի և Բերդավանի՝ 25.0%-ում, իսկ Դիլիջան քաղաքային համայնքի՝ 16.0%-ում:

Համայնքների հարցման մասնակիցներից նշել են.

ք.Դիլիջան - «ջուրը եռացնում ենք», «մատակարարված ջուրը խմել չի լինում», «օգտվում ենք հասարակական աղբյուրներից, բերում ենք մանկապարտեզից»:

գ.Բագրատաշեն - «երեխաների մոտ աղիքային հիվանդություններ է առաջացել»:

գ. Պտղավան - «եռացնում ենք», «խմելու համար ջուրը գնում ենք կամ բերում ենք հասարակական աղբյուրներից»:

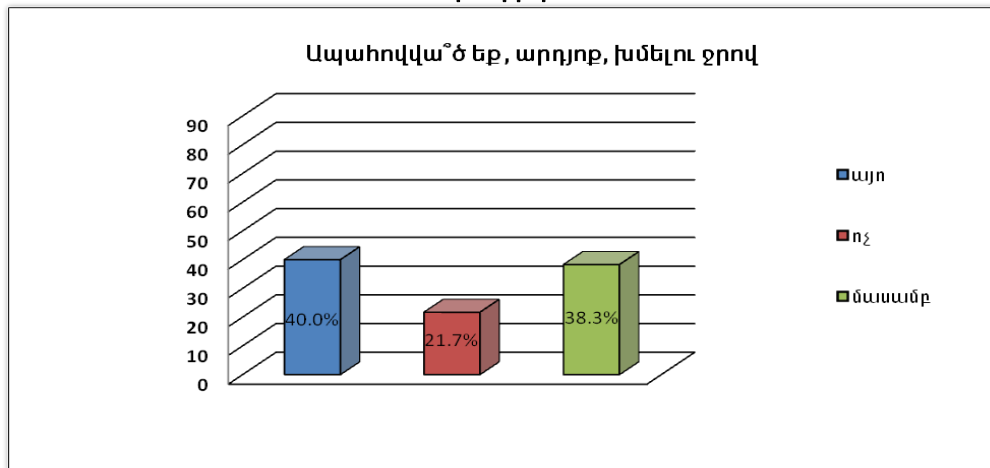
Ջրամատակարարման ներքին ցանցի քայքայված վիճակի, հաճախակի վթարների և երկարատև ընդհատումների հետևանքով վատանում է մատակարարված ջրի որակը, որն էլ հնարավոր է բացասաբար ազդի ընտանիքի անդամների առողջության վրա: Բնակիչները նշել են, որ մատակարարվող ջուրն օգտագործում են եռացրած վիճակում, նաև հատուկ ֆիլտրներ, զտիչներ են օգտագործում: Հարցման մասնակիցները դրանով էլ պայմանավորում են առաջացած հիվանդությունների դեպքերը, սակայն պետք է նաև նշել այն փաստը, որ հետազոտության ընտրանքում ընդգրկված հարցվածների մեծ մասն այդ հիվանդությունների առաջացման ժամանակ չի ենթարկվել բժշկական ստուգման՝ այդ դեպքերի պատճառահետևանքային կապը ջրի որակի հետ հաստատելու համար:

1.8 Կանանց հիմնախնդիրները, կապված ջրամատակարարման հետ

1.8.1 Տնային տնտեսություններում խմելու ջրի ապահովումը

Ենթաժրագրում ներառված համայնքներում իրականացված սոցիոլոգիական հետազոտության խնդիրներից էր պարզել տնային տնտեսությունների խմելու ջրով ապահովվածության աստիճանը: Հարցման արդյունքում ստացված տվյալների վերլուծության գրաֆիկական պատկերը ներկայացված է [Գրաֆիկ 4](#)-ում:

Գրաֆիկ 4

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Ինչպես երևում է պատկերված գրաֆիկից, ենթաժրագրում ներառված համայնքների ՏՏ-ների 40.0% -ը ապահովված է խմելու ջրով, 21.7%-ը՝ ապահովված չէ, իսկ 38.3%-ը՝ մասամբ է ապահովված:

ՏՏ-ների խմելու ջրով ապահովվածությունն՝ ըստ համայնքների, ներկայացված է [Աղյուսակ 9](#)-ում:

Աղյուսակ 9. Խմելու ջրի ապահովվածությունն ըստ համայնքների

	Համայնք	Ապահովված էք խմելու ջրով, տոկոսներով		
		այո	ոչ	մասամբ
1	ք.Դիլիջան	64.0	4.0	32.0
2	գ.Բագրատաշեն	50.0	25.0	25.0
3	գ.Պտղավան		100	
4	գ.Զորական	11.1	77.8	11.1
5	գ.Բերդավան	37.5	37.5	25.0
Ընդհանուր ենթաժրագրում		40.0	21.7	38.3

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցման մասնակիցներից ոչել են. «ջուրը բերում ենք անտառից», «խմելու համար ջուրը կրում ենք հասարակական աղբյուրից, կամ գնում ենք»: Զորական համայնքի հարցվածների 75.0%-ը, Պտղավանի՝ 60.0%-ը, Բերդավանի՝

37.5%-ը և Բագրատաշենի՝ 25.0%-ը նշել են, որ ջուրը բերում են հարևան գյուղերից: Ջորական գյուղական համայնքի հարցվածների 22.2%-ը ջուրը կրում են դպրոցից, 11.1%-ը՝ սարից:

ՏՏ-ների շրջանում հավաքված կարծիքներից կարելի է եզրակացնել, որ հատկապես Պտղավան, Ջորական, Բերդավան, Բագրատաշեն գյուղական, մասամբ էլ Դիլիջան քաղաքային համայնքներում ոչ նորմալ ջրամատակարարման պայմանները խնդիրներ են առաջացնում կանանց համար: Անհրաժեշտության դեպքում կանայք են ջուր կրում Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցվածների ՏՏ-ների 48.0%-ում, Ջորական գյուղական համայնքի 33.3%-ում, Պտղավանի՝ 28.3%-ում և Բագրատաշենի՝ 12.5%-ում: Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 20.0%-ում, Բերդավան գյուղական համայնքի 62.5%-ում, Պտղավանի՝ 60.0%-ում, Բագրատաշենի՝ 37.5%-ում, և Ջորականի՝ 22.0%-ում տղամարդիկ են ջուրը բերում: Դիլիջան քաղաքային համայնքի հարցման մասնակից ՏՏ-ների 20.0%-ում, Ջորական գյուղական համայնքի՝ 44.4%-ում և Բերդավանի՝ 12.5%-ում գրեթե հավասար չափով կանայք, տղամարդիկ և ընտանիքի բոլոր անդամները զբաղվում են ջրի ապահովման խնդրով:

Հետազոտությունների արդյունքները համայնքների հարցվածների շրջանում՝ «Անհրաժեշտության դեպքում տնային տնտեսությունում ուժեղ են ջուրը կրում» հարցի վերաբերյալ, ներկայացված է [Աղյուսակ 10](#)-ում: Ենթաժրագրում ներառված համայնքների հարցվածների ՏՏ-ների 80.0%-ում անհրաժեշտություն է առաջանում ջուր կրելու: Ընդ որում նրանց 34.0%-ում ջուրը կրում են կանայք՝ դույլերով, 42.0%-ում տղամարդիկ ավտոմեքենաներով, սայլակներով, էշով և մեծ ամաններով են ջուրը բերում, 4.0%-ում՝ ջուրը կրում են երեխաները, իսկ 20.0%-ում խմելու ջուրը կրում են ընտանիքի բոլոր անդամները:

Աղյուսակ 10. Ջրի բացակայության խնդիրներ

Համայնքների հարցվածների տվյալները, տոկոսներով				
	Կանայք	Տղամարդիկ	Երեխաները	Բոլորը
Ընդհանուր ենթաժրագրում	34.0	42.0	4.0	20.0

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

ՏՏ-ը խմելու ջրով ապահովելու խնդիրը կանանցից խլում է մեծ ջանքեր և ժամանակ: Այսպես, հարցվածները նշել են, որ կանայք խմելու ջուրը բերում են հարևանների մոտից, հասարակական աղբյուրներից 20մ-ից մինչև 300մ հեռավորությունից, իսկ տղամարդիկ ջուրը բերում են ավելի մեծ հեռավորությունից՝ ավտոմեքենաներով: Բագրատաշեն համայնքի հարցման մասնակիցների 37.5%-ը, Պտղավանի՝ 60.0%-ը, Ջորականի՝ 22.2%-ը, Բերդավանի՝ 75.0%-ը նշել են, որ ջուրը բերում են հարևան գյուղերից՝ 1-2կմ-ից մինչև 10կմ հեռավորությունից:

Այն հարցին, թե «Մոտավորապես որք՞ան հեռավորությունից է հարկ եղած դեպքում ջուրը բերվում», հարցվածների պատասխանները ներկայացված են [Աղյուսակ 11](#)-ում:

Աղյուսակ 11. Ջրի մատչելիությունը

Հեռավորությունը						
	մինչև 50մ	50-100 մ	100-150մ	150-200 մ	200-250մ	250մ և ավելի
Ընդհանուր ենթաձրագրում	6.7%	6.7%	11.7%	3.3%	11.7%	41.7%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերալից հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

1.8.2 Խմելու ջրի օգտագործման հիմնական նպատակները

Հետազոտության արդյունքները, թե «ի՞նչ նպատակով եք հիմնականում օգտագործում խմելու ջուրը» հարցի վերաբերյալ ներկայացված են [Աղյուսակ 12](#)-ում:

Աղյուսակ 12. Ջրի օգտագործման նպատակները

Խմելու և խոհանոցի համար	Կենցաղային կարիքների համար	Ոռոգման համար	Անասնապահության համար	Այլ
55.5%	93.3%	5.0%	3.3%	1.7

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերալից հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Հարցման արդյունքներից երևում է, որ ամռան ամիսներին ոռոգման համար օգտագործվում է խմելու ջուրը, դրա հետևանքով էլ ավելի շատ ՏՏ-երին չի բավականացնում այն:

1.9 Օգտագործված ջրի դիմաց վճարումները

1.9.1 Օգտագործված ջրի վարձի վճարման հաճախականությունը

«Վճարում ե՞ք արդյոք սպառած ջրի դիմաց» հարցին ենթաձրագրի ՏՏ-ների հարցման մասնակիցները գլխավորապես տվել են «այո» պատասխան՝ 71.7%-ը, «ոչ»՝ 28.3%-ը:

«Ի՞նչ հաճախականությամբ եք վճարում ջրի վարձը» հարցի վերաբերյալ հավաքված կարծիքներն իրենց մեջ պարունակում են լավատեսություն, քանի որ նրանց 68.3%-ն ամեն ամիս կատարում է վճարումներ, իսկ միայն 3.4%-ն է անկանոն վճարումներ կատարում: Ընդհանրապես չվճարողների թիվը կազմել է 28.3%: Դրանք հիմնականում այն տնտեսություններն են, որոնք չունեն խմելու ջուր և այն բերում են հասարակական աղբյուրներից, հարևան գյուղերից կամ գնում են: Ջրի դիմաց վճարումներ չկատարողների կազմում Ջորական (ամբողջությամբ), Բերդավան, Բագրատաշեն գյուղական և Դիլիջան քաղաքային համայնքների բնակիչներն են: Ջրի վարձի անկանոն վճարումներ կատարողների կազմում Բերդավան և Պտղավան գյուղական համայնքի բնակիչներն են:

Տվյալ հարցի հետազոտության արդյունքներն՝ ըստ առանձին համայնքների հարցվածների պատասխանների, ներկայացված են [Աղյուսակ 13](#)-ում:

Աղյուսակ 13. Ջրի վարձավճարումը

	Համայնք	Համայնքների հարցվածների ջրի վարձի վճարումը, տոկոսներով		
		ամսական	անկանոն	չեն վճարում
1	ք.Դիլիջան	80.0		20.0
2	գ.Բագրատաշեն	87.5		12.5
3	գ.Պտղավան	90.0	10.0	
4	գ.Ջորական			100
5	գ.Բերդավան	62.5	12.5	25.0
Ընդհանուր		68.3	3.4	28.3

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

1.9.2 Օգտագործված ջրի վարձի չափը

Վարձավճարների չափերի հետ կապված հարցի վերաբերյալ ամռան ամիսներին ՏՏ-ների հարցման մասնակիցների 58.3%-ի օգտագործած ջրի վարձը միջին ամսականում կազմել է մինչև 2000դրամ, 3.3%-ի` 4000դրամից ավելի: Ձմռան ամիսներին ՏՏ-ների հարցման մասնակիցների 65.0%-ի օգտագործած ջրի վարձը միջին ամսականում կազմել է մինչև 2000դրամ, 6.7%-ի` 2001-ից մինչև 3000 դրամ: Վճարումներ չեն կատարում ամռան ամիսներին հարցման մասնակիցների ՏՏ-ների 31.7%-ը, ձմռան ամիսներին` 28.3%-ը:

«Ամսական սպառած ջրի դիմաց որքա՞ն գումար եք վճարում» ամռան և ձմռան ամիսներին հարցին ենթաօրագրի ՏՏ-ների հարցման մասնակիցների պատասխանների հետազոտությունների արդյունքները ներկայացված են [Աղյուսակ 14](#)-ում, իսկ գրաֆիկական պատկերները կարելի է տեսնել [Գրաֆիկ 5](#)-ում:

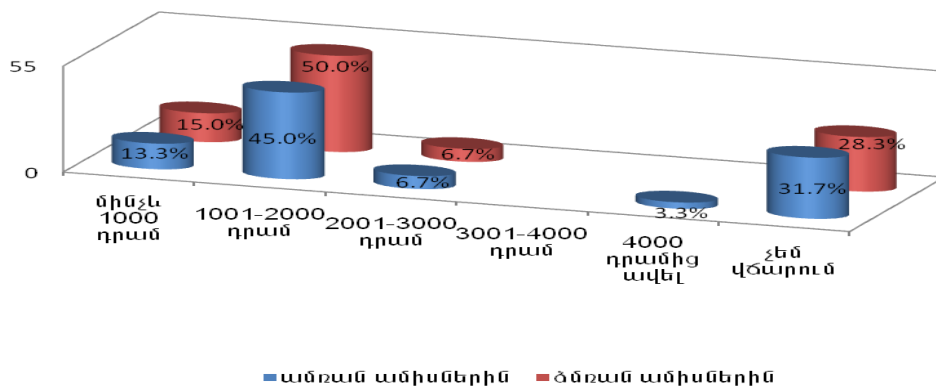
Աղյուսակ 14. Ջրի դիմաց վճարումները

	Վճարումները դրամով					չեն վճարում
	մինչև 1000	1001-2000	2001-3000	3001-4000	4000- ից ավել	
Ամռան ամիսներին	13.3%	45.0%	6.7%	-	3.3%	31.7%
Ձմռան ամիսներին	15.0%	50.0%	6.7%	-	-	28.3%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Գրաֆիկ 5

Որքա՞ն եք վճարում ամսական սպառած ջրի դիմաց ամռան և ձմռան ամիսներին

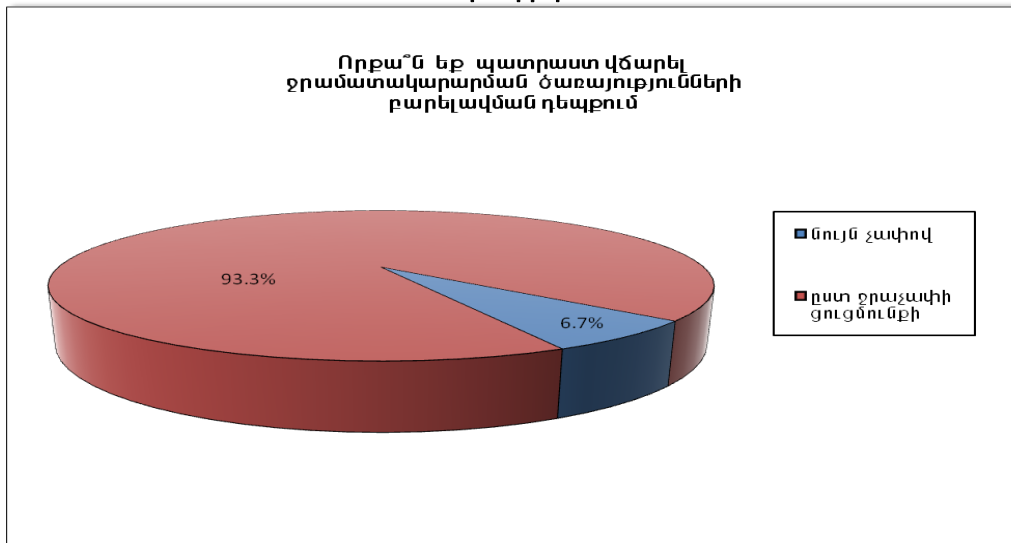

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Ջրամատակարարման ծառայությունների հետագա բարելավման դեպքում հարցման մասնակիցների 93.3%-ը նշել է, որ կվճարեն ըստ սահմանված վարձաչափի և ջրաչափի ցուցմունքի, 6.7%-ը նշել է, որ կվճարեն նույն չափով: Որքան գումար պատրաստ կլինեն վճարել հարցվողները ջրամատակարարման ծառայությունների բարելավման դեպքում կարելի է տեսնել [Գրաֆիկ 6](#)-ում:

Ինչպես երևում է պատկերներից, եթե ջրամատակարարման ծառայությունները բարելավվեն, ապա ջրի սպառման ծավալները և դրանց դիմաց վճարումները զգալիորեն կավելանան: Ստացված արդյունքներից երևում է, որ հարցվածների ճնշող մեծամասնությունը ջրամատակարարման ծառայությունների բարելավման դեպքում պատրաստ է խմելու ջրի համար կատարել անհրաժեշտ վճարումներ:

Գրաֆիկ 6

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

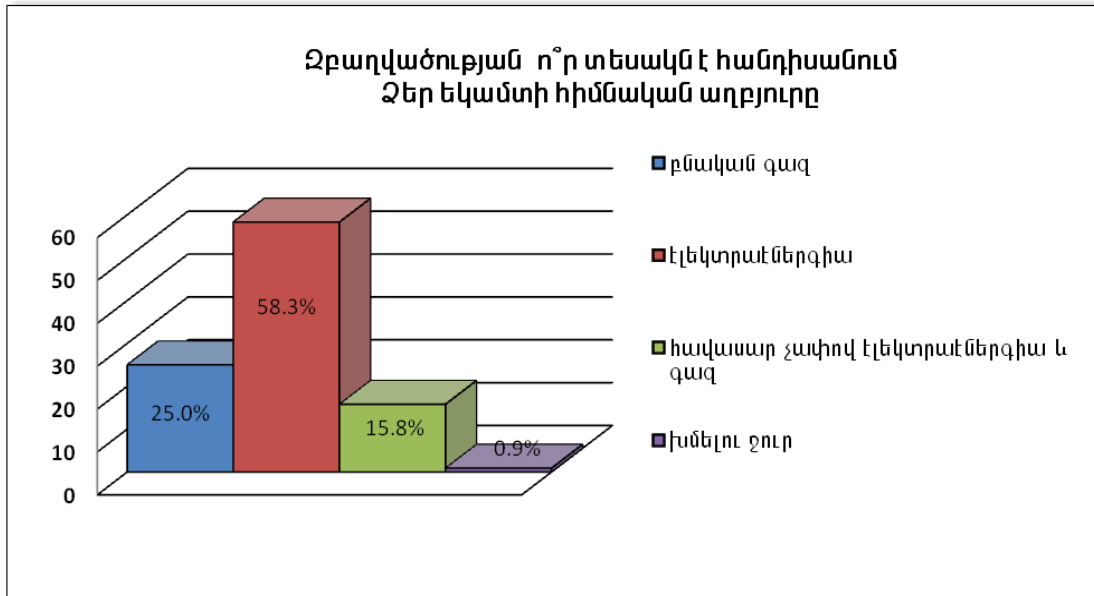
1.9.3 Կոմունալ ծառայությունների համար վճարումները

«Ո՞ր ծառայությունների համար եք ավելի շատ վճարում» հարցի շրջանակներում ուսումնասիրվել են հարցման մասնակիցների ՏՏ-ներում կոմունալ ծառայությունների համար կատարված վճարումները:

Ենթածրագրի համայնքների հարցման մասնակից ՏՏ-ների 26.7%-ը չունի գազամատակարարում: Հարցման մասնակիցների ՏՏ-ների 58.3%-ում ամռան և ձմռան ամիսներին էլեկտրաէներգիայի համար վճարում են համեմատաբար ամենաբարձրը: Ամռան ամիսներին ՏՏ-ների 15.0%-ում, իսկ ձմռան ամիսներին՝ 16.7%-ում, էլեկտրաէներգիայի և գազի վարձերը հավասար են: Ենթածրագրի համայնքների ՏՏ-ների 25.0%-ում ամռան և ձմռան ամիսներին գազի ծառայության դիմաց ավելի շատ է վճարվում: Հարցման մասնակից տնային տնտեսությունների 1.7%-ը ամռան ամիսներին ջրամատակարարման ծառայությունների համար է շատ վճարում:

Հետազոտության արդյունքները հաշվարկած ամռան և ձմռան միջինով՝ ըստ ենթածրագրի հարցման մասնակիցների ՏՏ-ների գազի, էլեկտրաէներգիայի և խմելու ջրի վճարումների, պատկերված են [Գրաֆիկ 7](#)-ում:

Գրաֆիկ 7

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գեոդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Ստացված արդյունքներից երևում է, որ ենթածրագրում ընդգրկված համայնքներում հարցվածներից միայն 1.7%-ն է հանրային ծառայություններից առավելագույն վճարումն իրականացնում սպառած ջրի դիմաց՝ այն էլ միայն ամռան ամիսներին:

1.10 Օգտագործված ջրաքանակի հաշվառման համակարգի նկատմամբ վերաբերմունքը

Ըստ հետազոտության արդյունքների, ենթածրագրի հարցման մասնակիցների սպառողների 48.3%-ն ունի տեղադրված ջրաչափ, իսկ 51.7%-ը չունի ջրաչափ: Համակարգի բարելավման պայմաններում ջրաչափ չունեցող ՏՏ-ների 96.8%-ը ցանկություն է հայտնել այն տեղադրել և պատրաստ է պարտաճանաչ կատարել ամսական վճարումները, 3.2%-ը՝ չի ցանկանում ջրաչափ տեղադրել: Ուսումնասիրության արդյունքները՝ «ջրաչափ չունեցող ՏՏ-ների վերաբերմունքը նոր ջրաչափերի տեղադրմանն ու ծառայության բարելավմանը», ներկայացված են [Աղյուսակ 15](#)-ում:

Մասնավորապես, ջրաչափեր չունեն Բագրատաշեն և Պտղավան գյուղական համայնքների հարցման մասնակից ՏՏ-ների 100%-ը, Ջորականի՝ 88.9%-ը, Բերդավանի՝ 12.5%-ը և Դիլիջան քաղաքային համայնքի՝ 16.0%-ը: Դիլիջան քաղաքային համայնքի և Բագրատաշեն, Պտղավան, Բերդավան գյուղական համայնքների հարցման մասնակից և ջրաչափ չունեցող ՏՏ-ների 100%-ը, Ջորականի 87.5%-ը ցանկանում է ջրաչափեր տեղադրել: Ջորական գյուղական համայնքի ջրաչափ չունեցող հարցման մասնակիցների 12.5%-ը ի վիճակի չէ ջրաչափ տեղադրել:

Բնակչության շրջանում կենտրոնացված ջրամատակարարման համակարգի նկատմամբ առկա դրական դիրքորոշումը կարող է խթանել ծրագրի տարածքում այդ համակարգի ամբողջական ներդրմանը:

Աղյուսակ 15. Ջրաչափ չունեցող ՏՏ-ների վերաբերմունքը նոր ջրաչափերի տեղադրմանն ու ծառայության բարելավմանը

	Համայնք	Ծառայությունների բարելավման դեպքում պատրաստ եք տեղադրել ջրաչափ և պարտաճանաչ կատարել ամսական վճարումները, տոկոսներով		
		Այո	Ոչ	Դժվ. է պատ.
1	ք.Դիլիջան	100		
2	գ.Բագրատաշեն	100		
3	գ.Պտղավան	100		
4	գ.Զորական	87.5	12.5	
5	գ.Բերդավան	100		
Ընդհանուր		96.8	3.2	

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

1.11 ՀՋԿ ՓԲԸ բաժանորդների սպասարկման բարելավմանն ու աջակցությանն ուղղված գործունեությունից տեղեկացվածություն և համագործակցություն ՀՋԿ-ի հետ

1.11.1 ՀՋԿ ՓԲԸ բաժանորդների տեղեկացվածությունը սպասարկման բարելավման աջակցության գործունեությունից

ՏՏ-ների հարցման մասնակիցների շրջանում ուսումնասիրություններ են անցկացվել բացահայտելու համար ՀՋԿ ՓԲԸ բաժանորդների տեղեկացվածությունը սպասարկման բարելավման և աջակցության գործունեությունից: «Տեղյակ եք արդյո՞ք ՀՋԿ ՓԲԸ բաժանորդների սպասարկման բարելավման և աջակցության գործունեությունից» հարցի պատասխանները ներկայացված են [Աղյուսակ 16](#)–ում: Միաժամանակ այդ հարցն ինքնին ապահովում էր տեղեկատվության տրամադրում բաժանորդներին:

Աղյուսակ 16. ՀՋԿ ՓԲԸ-ի վերաբերյալ տեղեկացվածությունը

ՀՋԿ ՓԲԸ բաժանորդների սպասարկման բարելավման և աջակցության գործունեություն	Այո	Ոչ
Բաժանորդների սպասարկման թեժ գծի 1-71 հեռախոսահամար	10.0%	90.0%
81-71 կարճ հաղորդագրության միջոցով ջրաչափի ցուցմուքների փոխանցման նոր տարբերակ	3.3%	96.7%
www.armwater.am ինտերնետային կայք	1.7%	98.3%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

1.11.2 Համագործակցություն ՀՋԿ ՓԲԸ-ի հետ

Հարցման մասնակիցների ներկայացրած տվյալներով 20.0%-ը համագործակցում է ՀՋԿ ՓԲԸ-ի հետ: Ընդ որում նրանց 70.6%-ն ահազանգում է վթարների վերաբերյալ, 29.4%-ն ահազանգում է մատակարարվող ջրի ճնշման անկման և որակի վատթարացման մասին:

ՀՋԿ ՓԲԸ-ի աշխատակիցների հետ ՏՏ-ների համագործակցության ուսումնասիրության արդյունքները՝ ենթաօրագրի հարցման մասնակիցների շրջանում, ներկայացված է [Աղյուսակ 17](#)-ում:

Աղյուսակ 17. ՀԼԿ ՓԲԸ-ի հետ համագործակցությունը

Ահազանգում են վթարների վերաբերյալ	70.6%
Սպառած ջրաքանակի մասին տեղեկացնում են կարճ հաղորդագրության կամ ինտերնետային կայքի միջոցով	-
Ահազանգում են մատակարարվող ջրի ճնշման անկման, որակի վատթարացման մասին	29.4%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Հարցման մասնակիցների 80.0%-ը նշել են, որ չեն համագործակցում ՀԼԿ ՓԲԸ-ի հետ: «Կցանկանայի՞ք համագործակցել հետագայում» հարցի պատասխանները ընդգրկված են [Աղյուսակ 18](#)-ում:

Աղյուսակ 18. ՀԼԿ ՓԲԸ-ի հետ հետագա համագործակցությունը

	Այո	Ոչ	Դժվարանում եմ պատասխանել
Կցանկանայի՞ք համագործակցել հետագայում	83.3%	8.3%	8.4%

Աղբյուրը: Սոցիոլոգիական և գենդերային հարցում Տավուշի մարզում, ՀԳՇՆ, 2014

Հարցման մասնակիցների մի մասը ՀԼԿ ՓԲԸ-ի հետ հետագա համագործակցությունը չի ցանկանում, պատճառաբանելով, որ «բնակիչների ուժերով են վթարները վերացվում», «խնդիրները լուծում ենք ինքներս»: Սակայն հուսադրող է այն, որ հարցման մասնակիցների զգալի մասը պատրաստ է հետագայում համագործակցել ՀԼԿ ՓԲԸ-ի հետ:

Նշված կարծիքները կարող են օգտակար լինել ՀԼԿ ՓԲԸ-ի հետ բաժանորդների համագործակցության զարգացման և տարածքի ջրամատակարարման նախագծերի մշակման ժամանակ:

1.12 Սոցիոլոգիական գենդերային հարցումների վերլուծության արդյունքները

Սոցիոլոգիական գենդերային հարցումների վերլուծության արդյունքում առանձնացվել են մի շարք հիմնախնդիրներ, որոնց պարզաբանման վերաբերյալ հանրային իրազեկման արշավի ընթացքում կտրամադրվի լրացուցիչ տեղեկատվություն:

Հիմնախնդիրները հետևյալն են.

- Ջրամատակարարման ապահովում
- Ջրամատակարարման տևողություն և խափանումներ
- ՕԿՋ-ների վերանորոգում
- Ջրահեռացում
- Ջրամատակարարման վարձավճար
- Ջրի որակ
- ՀԼԿ ՓԲԸ-ի հետ համագործակցության ոչ բավարար մակարդակ:

Հավելված 1. Սոցիոլոգիական հարցման հարցաթերթիկ

Social survey questionnaire

1. Հարցվողի բնակության վայրը՝ մարզ, քաղաք/ գյուղ Place of respondent's residence –marz, town/village							
2. Հարցվողի անձնական տվյալներ Personal data of the respondent							
2.1 Հարցվողի անուն ազգանուն Full name of the respondent							
2.2 Հարցվողի սեռը Sex of the respondent			Արական Male		Իգական Female		
2.3 Հարցվողի տարիքը Age of the respondent			18-25	26-40	41-60	61-ից բարձր, more than 61	
2.4 Ընտանիքի անդամների քանակը Number of family members			1-2	3-4	5-6	ավելի more than 7	
2.5 Ընտանիքում անդամների քանակը ըստ սեռի Family members by gender			Կին Female		Տղամարդ Male		Երեխա Child
2.6. Հարցվողի զբաղվածության բնույթը Respondent's type of employment							
Պետական/ Համայնքային համակարգի աշխատող State/ Community employee		Մասնավոր գործնեություն Private entrepreneur		Գյուղատնտեսություն Agriculture		Տնային տնտեսուհի Housewife	Այլ /Other
3. Ընտանիքի եկամտի աղբյուրը Family income source							
Վարձատրություն Remuneration		Եկամուտ մասնավոր գործունեությունից/գյուղատնտեսությունից Income from private activity/agriculture		Թոշակ/ նպաստ Pension/ social benefits		Արտագնա աշխատանք go off in search of a living	Այլ /Other
4. Ընտանիքի մոտավոր եկամուտը / ՀՀ դրամ Approximate family income / AMD							
մինչև 32 000 Up to 32 000		33 000-50 000		51 000-100 000		100 000-ից բարձր More than 100 000	
5. Ապահովված եք արդյո՞ք խմելու ջրով Are you provided with drinking water ?							
Այո/ Yes		Ոչ /No		Մասամբ/partially			
6. Ինչ՞ նպատակով եք հիմնականում օգտագործում խմելու ջուրը What is the main purpose of using drinking water?							
Խմելու և խոհանոցի Drinking	Կենցաղային կարիքների household needs	Ոռոգման Irrigation	Անասնապահության animal husbandry		Այլ/Other		
7. Հիմնականում խմելու ջրամատակարարման ո՞ր ձևից եք օգտվում Mainly what form of drinking water supply do you use?							

Տնային ծորակ In-house tap	Բակային ծորակ In-yard tap	Փողոցային ծորակ Public tap	Սեփական ջրհոր Bore well of public use	Հասարակական ջրհոր/աղբյուր Public borewell/spring	Ջուրը գնում են Purchase of water	
8. Միջին օրական ջրամատակարարման տևողությունը Average daily water supply duration						
8.1 Ամառային ամիսներին Summer		0 – 4 ժամ hour	5 – 11 ժամ hour	12 – 23 ժամ hour	24 ժամ hour	Այլ /Other
8.2 Ձմեռային ամիսներին Winter						
9. Արդյո՞ք Ձեզ բավարարում են ջրամատակարարման ժամերն ու տևողությունը Are you satisfied with water supply hours and duration?						
9.1 Ամառային ամիսներին Summer		Այո/ Yes		Ոչ /No		Դժվարանում են պատասխանել Difficult to answer
9.2 Ձմեռային ամիսներին Winter		Այո/ Yes		Ոչ /No		Դժվարանում են պատասխանել Difficult to answer
10. Անհրաժեշտության դեպքում ՏՏ-ում ովքե՞ր են ջուր կրում /Who brings water if required						
Կանայք / Women		Տղամարդիկ / Men		Երեխաները / Children		Բոլորը / Everybody
11. Մոտավորապես որքա՞ն հեռավարությունից է հարկ եղած դեպքում ջուրը բերվում / What is the distance of the source of brought water						
Մինչև 50մ Up to 50m	50-100 մ/մ	100-150մ/մ	150-200մ/մ	200-250մ/մ	Այլ /Other	
12. Վճարում եք արդյո՞ք սպառած ջրի դիմաց Do you pay for consumed water?						
Այո/ Yes		Ոչ /No		Դժվարանում են պատասխանել/ Difficult to answer		
13. Սպառած ջրի դիմաց միջինում ամսական որքան գումար եք վճարում – ՀՀ դրամ How much do you pay per month for consumed water?						
Ամառային ամիսներին Summer			Ձմեռային ամիսներին Winter			
14. Ինչ հաճախականությամբ եք վճարում ջրի վարձը What is the frequency of paying water bill?						
Ամսական / Per month		Անկանոն/ Irregularly		Չեն վճարում/ I do not pay		
15. Ջրամատակարարման ծառայությունների բարելավման դեպքում ամսական որքա՞ն եք պատրաստ վճարել – ՀՀ դրամ How much are you ready to pay in case of improving water supply services/AMD?						
_____ ՀՀ դրամ/AMD						
16. Տեղյակ եք արդյո՞ք ՀՀԿ ՓԲԸ բաժանորդների սպասարկման բարելավմանն և աջակցությանն ուղղված գործունեությունից Are you informed on the AWSC activities directed at improvement and support provided to the customers?						
Բաժանորդների սպասարկման թեժ գծի 1-71 հեռախոսահամար/ Customers service hot line 1-71		81-71 կարճ հաղորդագրության միջոցով ջրաչափի ցուցմունքների փոխանցման նոր տարբերակ/ New option on providing water meter readings through the message 81- 71		armwater.am ինտերնետային կայք/ armwater.am web site		
Այո/ Yes	Ոչ /No	Այո/ Yes	Ոչ /No	Այո/ Yes	Ոչ /No	

17. Արդյո՞ք համագործակցում եք ՀՋԿ-ի հետ Do you cooperate with AWSC?			
Եթե այո, ապա նշեք ստորև բերված տարբերակներից մեկը If Yes, mention one of the following options		Եթե ոչ, ապա կցանկանայի՞ք համագործակցել հետագայում If No, are you willing to cooperate in the future ?	
Ահազանգում եք վթարների վերաբերյալ/ Informing about accidents	Սպառած ջրաքանակի մասին տեղեկացնում եք կարճ հաղորդագրության կամ ինտերնետային կայքի միջոցով/ Informing on consumed water through message or website	Ահազանգում եք մատակարարվող ջրի ճնշման անկման, որակի վատթարացման մասին/ Informing about pressure fall of supplied water, quality decrease	Այո/ Yes Ոչ, պատճառը/ No, the reason Դժվարանում եմ պատասխանել/ Difficult to answer
18*. Սովորաբար, ՏՏ-ում ով է ահազանգում ջրի հետ կապված խնդիրների վերաբերյալ / Who alarms on the water issues in the household?			
Կանայք/ Women		Տղամարդիկ/ Men	Այլ /Other
19. Ունե՞ք արդյոք ջրաչափ Do you have a water meter installed?			
Այո/Yes		Ոչ /No	
20. Ծառայությունների բարելավման դեպքում պատրաստ եք տեղադրել ջրաչափ և պարտաճանաչ կատարել ամսական վճարումները Are you ready to install water meter in case of improving water supply services and pay regularly?			
Այո/Yes		Ոչ /No	Դժվարանում եմ պատասխանել/ Difficult to answer
21. Արդյո՞ք Ձեզ բավարարում է ջրամատակարարման ծառայության որակը / Are you satisfied with water services provided?			
Այո/Yes		Ոչ /No	Դժվարանում եմ պատասխանել / Difficult to answer
22.Արդյո՞ք Ձեզ բավարարում է մատակարարվող ջրի որակը Are you satisfied with supplied water quality?			
Դասակարգել 1-5, որտեղ 1-ն ամենացածր, իսկ 5-ն ամենաբարձր ցուցանիշն է Classify 1-5, where 1is poorest and 5is the best water quality criteria	[]	Դժվարանում եմ պատասխանել/ Difficult to answer	[]
23.Վերջին տարիներին Ձեր ընտանիքում եղել են արդյո՞ք ջրի միջոցով փոխանցվող հիվանդությունների գրանցման դեպքեր Have any cases of water borne diseases been reported over the last years?			
Այո/Yes		Ոչ /No	Դժվարանում եմ պատասխանել / Difficult to answer
24. Ո՞ր ծառայության համար ավելի շատ եք վճարում What are the services you pay more?			
Բնական գազ Natural gas	Էլեկտրաէներգիա Electricity	Ջուր Water	
25**. Արդյո՞ք միացած եք կենտրոնացված կոյուղու համակարգին Are you provided with centralized sewerage system?			
Այո/Yes		Ոչ /No	Մասամբ/ partially
26. Ինչ տիպի զուգարանից եք օգտվում / What type of lavatory do you use?			
Շիթով զուգարան բնակարանի ներսում Flash toilet in the flat		Բակային չոր զուգարան/ Yard toilet	Այլ /Other

Հավելված 2. Նկարներ սոցիոլոգիական և գեոդերային հարցումների, քննարկումների

բ.Դիլիջանում սոցհարցումների անցկացում

գ.Զորականում սոցհարցումների անցկացում

գ.Բագրատաշենում սոցհարցումների անցկացում

գ.Պտղավանում սոցհարցումների անցկացում